

Från idé till första kapitlet
Svenåke Boström
Del 4, 2 december
RESEARCH, varför och hur?

För den som skriver en faktabok, är research en självklar och viktig del av det förberedande arbetet. Lika självklart ska det vara för den som skriver skönlitteratur.

Varför?

Jo, för trovärdigheten i storyn och för gestaltningen, (den återkommer jag till i del 6).

Varför research

Många författare som skriver om exklusiva miljöer i andra länder tillbringar veckor eller månader på dessa platser. Dels naturligtvis för att hämta inspiration, men framför allt för att kunna ge en fängslande miljöbeskrivning. På plats i den miljö man tänkt beskriva i boken kan man upptäcka små detaljer i omgivningen som ger det där lilla extra i gestaltningen.

Jag nämnde att bra research är viktig för trovärdigheten och inlevelsen i miljöbeskrivningen. Exempelvis genom att besöka de platser man tänker sig att beskriva i boken.

Nedanstående text är bara ett enkelt exempel på en gestaltning efter en resa jag gjorde i Bolivia för många år sedan

Hon gick med mödosamma steg den långa tröttsamma vägen upp mot toppen av berget vid Copacabana. Denna lilla ort vid stranden av Titicacasjön, mellan Peru och Bolivia. Målet var det lilla altaret i slutet av pilgrimsvandringen med dess tretton stationer. En vandring som skulle påminna om Jesu Golgatavandring.

Hennes krumma rygg hade burit många tunga bördor i slitna säckar till marknaden i Copacabana. Nu hade hon bara sin egen omfångsrika kroppshyddda att släpa på. Vid hennes ålder räckte det för att ansträngningen skulle kännas i varje led i kroppen.

Den svarta hatten med dess breda brätten skyddade mot den obönhörligt heta solen. Hennes vida färggranna kjolar solkades av den rödbruna jorden som ännu var fuktig efter nattens regn.

*Men hon skulle ta sig upp,
även om vägen med de
tretton stationerna upp till
templet på toppen skulle bli
hennes död.
Det var då, vid den sjunde
stationen hon såg det
förfärliga ...*

Nu inbjuder jag till en skrivövning!

Skriv en fortsättning på denna story, i samma anda. (Detaljer kommer på slutet).

Själv har jag gått den där pilgrimsvandringen, men med en god portion fantasi och dagens teknik, kanske det är möjligt att leva sig in i kvinnans upplevelser?

Det kanske går, utan att kosta på sig en dyr flygbiljett till Sydamerika?

Det är här tekniken för research kommer in.

Research. Hur?

KB (Kungliga biblioteket)

Vare sig jag skriver en faktatext eller en roman tillbringar jag ofta många timmar på KB. Jag har ofta hävdat att tidningarna är den snabbaste och bästa källan till historiskt intressant material.

Ja, snabbaste kanske är en sanning med modifikation förstås. Det kan ta många timmars rullande i mikrofilmerna innan det blir napp.

Att det tar många timmar kan också bero på att man hittar så mycket intressant som man inte sökt. Helt plötsligt dyker det upp en ny story som leder vidare till andra intressanta händelser.

Man kanske har turen att dyka på uppgifter som totalt förändrar en historia. Eller så hittar man uppgifter man tidigare sökt, men kanske på fel årtionde.

I KB:s tidningsarkiv finns oxå över 700 digitaliserade svenska dagstidningar. Dessutom digitala kollektioner av andra samlingar, exempelvis Svenska Cirkusaffischer från 1700-talet och framåt

<https://www.kb.se/hitta-och-bestall/digitala-kollektioner.html>

Cirkusaffischer

Svenska cirkusaffischer mellan 1700- och 1900-talen.

När det gäller snabbheten i sökandet har vi de senaste åren successivt fått bättre verktyg. Projektet med att digitalisera de svenska dagstidningarna har gått snabbt framåt. Med möjligheten till fritextsökning går det att hitta information och artiklar mycket snabbare.

Men det finns en fallgrop när det gäller dagstidningarna. Den kommer jag att varna för i nästa avsnitt.

Medelpadsarkiv (Kulturmagasinet Sundsvall)

Liknande förenings- och företagsarkiv finns naturligtvis på olika håll i landet. De liksom Medelpadsarkiv innehåller också många personliga arkiv. Släktingar till betydande personer på orten eller i landskapet har lämnat korrespondens och andra handlingar öppet för kommande forskning. Här kan man hitta de verkliga guldkornen.

Jo, det heter faktiskt Medelpadsarkiv, inte Medelpadsarkivet, eftersom det är en samling olika typer av arkiv, och man inte vill utge sig för att vara det enda Medelpadsarkivet.

Där hittade jag bland annat försäkringshandlingar inlämnade efter Sundsvallsbranden 1888. Noga preciserade listor på de inventarier och personliga tillhörigheter som blev aska i branden.

En del av
grosshandlare
J G Blombergs
lista över
ägodelar
förlorade i
branden.

		Transp.		16530 20
	1 Säck 130 ⁺ Skibbe	✓ ✓	48	58 48
	2 " 350 ⁺ "	✓ ✓	35	122 50
	34 " 9451 ⁺ Potatismjöl	✓	10	945 10
	4 " 810 ⁺ Jern	✓	45	202 50
	1 " 150 ⁺ "	✓	25	37 50
	1 " 180 ⁺ Storsäck	✓	28	52 08
	4 st Säck	✓	375	15 00
	1 Säck 40 ⁺ Rindkött	✓	46	18 40
	1 Säck 140 ⁺ Kaffe	✓	83	116 20
	1 Säck 451,80 ⁺ K. Jernmjöl	✓	33	1119 09
	1 Säck 23 ⁺ Jernmjöl	✓	10	2 50
2609	4 Säck 2588 ⁺ Mjölk	✓	15	388 20
	1 Säck 300 ⁺ Säck	✓	4	12 00
	1 Säck 190 ⁺ Säck	✓	30	57 00
	3 st Säck 50 ⁺	✓	350	10 50
	3 " 30 ⁺	✓	250	7 10
	1 " 20 ⁺	✓	200	2 10
	2 " 10 ⁺	✓	150	3 10
	15 " 5 ⁺	✓	100	15 00
	10 Säck Säck	✓	13 40	122 00
	21 " 259 ⁺ Säck = 19139 ⁺	✓	32	396 48
	3 " 200 ⁺ Säck	✓	59	118 00
	51 " 1628 ⁺ Säck	✓	25	407 00
	6 Säck 636 ⁺ Säck	✓	31	197 16
	51 Säck Säck	✓	45 50	364 00
	1/2 " "	✓	45 50	45 50
	1/2 " "	✓	45 50	22 75
	1/4 " Säck	✓	26 50	106 00
	1/4 " Säck 19 1/2 ⁺	✓	40 00	40 00
1/2	1/4 " Säck J. I.	✓	35 00	17 50
	2/2 " Säck	✓	61 50	61 50
	3/2 " "	✓	61 50	92 25
utgå	1/4 " "	✓	61 50	15 38
	1/4 " " Säck	✓	61 50	246 00
	2/1 " Säck	✓	80 50	161 00
	1/2 " "	✓	80 50	161 00
	1 " " 32 ⁺	✓	80 50	80 50
		Transp.		21408 57

Vad hade jag för nytta av det?

Jo, jag kunde för mitt inre skapa mig en bild av såväl de rika grosshandlarna och träpatronernas hem som de mindre bemedlade arbetarna, och därefter beskriva deras hem i text.

Även när jag skrev en reportagebok som boken om Sundsvallsbranden, ”Den tändande gnistan”, var detta viktigt. Det kunde ge historien ett mer fängslande innehåll.

Kommunala arkiv kanske inte låter så sexigt, men där kan du hitta mycket fakta kring utvecklingen i din kommun. Där finns också, oftast hos byggnadsnämnden, kartor och ritningar över vägar, hus och större byggnadskomplex.

Hos de lokala dagstidningarna, där de fortfarande finns kvar, kan det också finnas exklusivt material, i form av klipparkiv och bilder. Glöm inte heller biblioteket.

Apropå klipparkiv så var jag nyligen på ett studiebesök på Sigtunastiftelsen.

En stiftelse med ett bibliotek med unikt innehåll. Dessutom med ett klipparkiv som är unikt så till vida att det är sorterat på ämnen, inte årtal.

Här finns en guldgruva för forskare och författare.

Det ska jag berätta mer om i morgondagens avsnitt, del 5.

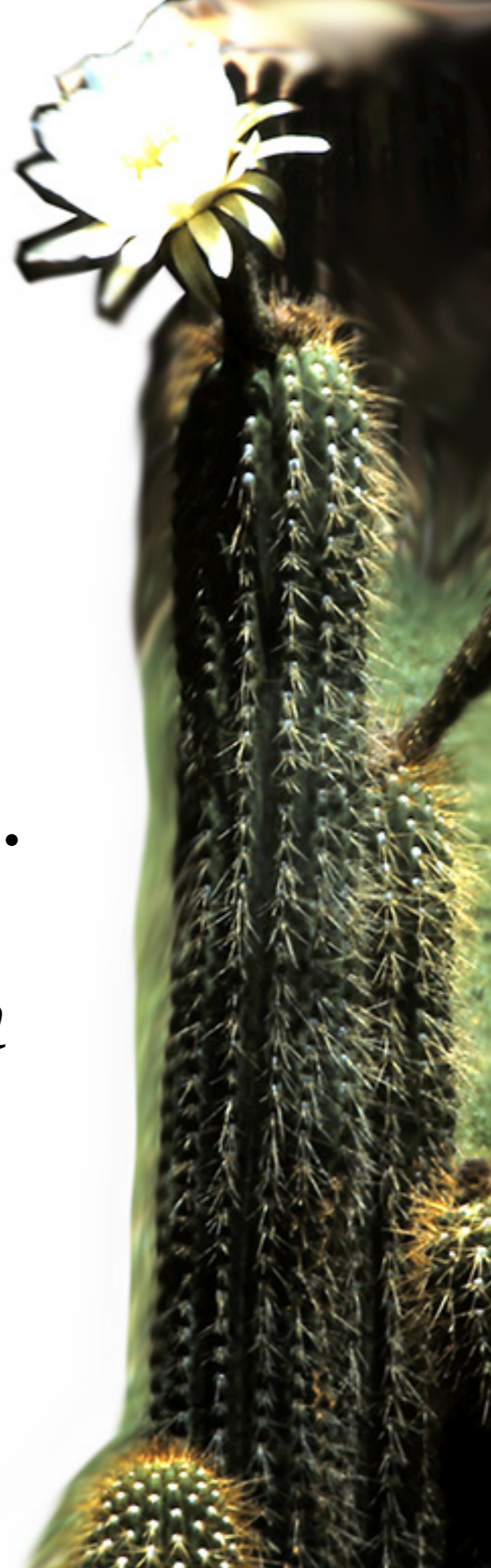
Men nu till den utlovade skrivövningen.
Jag upprepar övningstexten i slutet av detta
avsnitt. Du kan annars gå till min hemsida
designsundsvall.se och ladda ner denna
presentation som pdf. Finns under fliken
”Hämta dokument”.

Lösenordet för att öppna filen är Svenake.

Skriv alltså en fortsättning på historien från
Bolivia, som en kort novell ...

... jag kommer att ta hjälp av någon av mina kollegor i Sverigeförfattarna för att välja ut den bästa novellen. Vinnaren får fritt välja två böcker ur produktionen från Design Sundsvall. designsundsvall.se

Hon gick med mödosamma steg den långa tröttsamma vägen upp mot toppen av berget vid Copacabana. Denna lilla ort vid stranden av Titicacasjön, mellan Peru och Bolivia. Målet var det lilla altaret i slutet av pilgrimsvandringen med dess tretton stationer. En vandring som skulle påminna om Jesu Golgatavandring.

Hennes krumma rygg hade burit många tunga bördor i slitna säckar till marknaden i Copacabana. Nu hade hon bara sin egen omfångsrika kroppshyddda att släpa på. Vid hennes ålder räckte det för att ansträngningen skulle kännas i varje led i kroppen.

Den svarta hatten med dess breda brätten skyddade mot den obönhörligt heta solen. Hennes vida färggranna kjolar solkades av den rödbruna jorden som ännu var fuktig efter nattens regn.

*Men hon skulle ta sig upp,
även om vägen med de
tretton stationerna upp till
templet på toppen skulle bli
hennes död.
Det var då, vid den sjunde
stationen hon såg det
förfärliga ...*

Tack för i dag!

I morgon återkommer jag
med avsnitt 5, fortsättningen på
Research – varför och hur?

Varma hälsningar
Svenåke Boström